

RAPPORT TUSSENTIJDSE BEOORDELING

Uitgebreide opleidingsbeoordeling
**Opleiding tot leraar voortgezet
onderwijs van de tweede graad in
Geschiedenis**
deeltijd/duaal

Hogeschool NCOI

**De kracht van
kennis.**

RAPPORT TUSSENTIJDSE BEOORDELING

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

**Opleiding tot leraar voortgezet
onderwijs van de tweede graad in
Geschiedenis**
deeltijd/duaal

Hogeschool NCOI

CROHO nr. 35197

Hobéon Certificering

Datum

23 januari 2018

Auditpanel

Kernpanel:

Drs. R.B. van der Herberg, Prof. Dr. T. Wubbels

Vakpanel:

Prof. Dr. C.A.M. van Boxtel, Drs. H.C. Diederiks,
Drs. A.A. Pormes, Prof. Dr. F. Kuiken, Drs. J. Bolding

Studentlid:

S. Postulart

Secretaris:

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	INLEIDING	3
3.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	5
4.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	11
5.	AANBEVELINGEN	13
BIJLAGE I	Programma, werkwijze en beslisregels	15
BIJLAGE II	Lijst geraadpleegde documenten	19
BIJLAGE III	Overzicht auditpanel	21

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	NCOI
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Rechtspersoon Hoger Onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Geschiedenis
registratienummer croho	35197
domein/sector croho	Onderwijs
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	bachelor
graad en titel	Bachelor of Education
aantal studiepunten	240
afstudeerrichtingen	1. algemeen vormend onderwijs 2. beroepsgericht onderwijs
locaties	Almere, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Utrecht en Zwolle
varianten	deeltijd, duaal
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	15 december 2017
contactpersoon opleiding	Mevrouw J. Smit, Directeur Opleidingsmanagement JSmit@ncoi.nl Mevrouw M.A Vroemen, Afdelingscoördinator MVroemen@ncoi.nl

2. INLEIDING

Hogeschool NCOI biedt sinds september 2011 de HBO Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Geschiedenis aan.

In december 2013 heeft NCOI de uitgebreide toets nieuwe opleiding (TNO) aangevraagd voor deze opleiding.

Op 30 januari 2015 heeft de NVAO besloten tot een beoordeling positief onder voorwaarden van de aanvraag toets nieuwe opleiding. Het panel stelde drie voorwaarden, waaraan binnen één jaar na het definitieve besluit van de NVAO moest worden voldaan. Dit betrof o.a.:

- de omvang van de scriptie die beperkt diende te worden tot maximaal 10-15 EC;
- het aandeel van de vakinhoud dat versterkt diende te worden en het duidelijker vormgeven van de opdrachtbeschrijvingen voor alle vakken zodat een eenduidige beoordeling mogelijk werd gemaakt.

Daaraan heeft de opleiding opvolging gegeven.

Op 22 februari 2016 heeft de NVAO besloten tot een positieve beoordeling van de aanvraag toets nieuwe opleiding voor de tweedegraadslerarenopleiding Geschiedenis.

Omdat NCOI niet beschikt over een Instellingstoets Kwaliteitszorg moet er na drie jaar een tussentijdse toets plaatsvinden op de wijze van toetsen en beoordelen (standaard 10) en het gerealiseerde niveau (standaard 11).

Deze tussentijdse toets heeft plaatsgevonden op 15 december 2017. Het generiek lid van het auditteam was voorzitter van het auditteam van de toets nieuwe opleiding in 2014/2015.

Geschiedenis

Op het moment van de audit namen 4 studenten deel aan de tweedegraadslerarenopleiding Geschiedenis. Alle studenten zaten in de eerste fase van de opleiding. 3 studenten volgden de studie in deeltijd en 1 student volgde een duaal traject. De duale student had al een baan als leraar. In december 2017 zijn 5 nieuwe studenten met de opleiding gestart.

De opleiding had ten tijde van de audit geen afgestudeerden.

In onderstaande rapportage beschrijft het auditpanel zijn bevindingen met betrekking tot standaard 10 en 11.

3. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

3.1. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.
--

Bevindingen

Algemeen

NCOI hanteert een instellingsbreed systeem van toetsing en examinering. Per opleiding verantwoordt het kernteam de wijze van toetsing in een toetsplan. Dit toetsplan wordt inhoudelijk vastgesteld door het management en voor wat betreft de toetsvaliditeit door de examencommissie. Als uitgangspunt – en in overeenstemming met het onderwijsconcept – vindt toetsing daar waar mogelijk plaats in de relevante (beroeps)context. Opleidingen toetsen kennis primair impliciet bij de uitvoering van praktijkopdrachten. Daarnaast bevatten opleidingsprogramma's ook expliciete kennistoetsing.

NCOI toetst zowel formatief als summatief. Formatieve toetsing gebeurt door de docent en de portfoliobegeleider en voor wat het praktijkdeel betreft door de praktijkbegeleider. Summatieve toetsing vindt plaats door de examinatoren en de examencommissie.

Ter bevordering van de betrouwbaarheid van tentamens zijn bij de ontwikkeling ervan docent-ontwikkelaars, docent-meelezers en een toetsdeskundige, veelal de opleidingscoördinator, betrokken. Bij NCOI zijn lesgeven, ontwikkelen van tentamens/examens en het beoordelen ervan voor eenzelfde student of groep van studenten gescheiden taken. NCOI bevordert hierdoor de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de beoordeling. De kwaliteit van de examinatoren wordt geborgd doordat zij op hun deskundigheid zijn geselecteerd en aangewezen door de examencommissie. Hun prestaties worden geëvalueerd en de inter-beoordelaarsbetrouwbaarheid wordt bevorderd door regelmatige kalibreersessies te organiseren.

De validiteit van de tentamens borgt NCOI door te werken met toetsmatrijzen, die worden opgesteld door het kernteam en vastgesteld door de curriculumcommissie. Zowel voorafgaand aan – via de studie-informatie in de digitale leeromgeving – als tijdens de toetsen (door middel van schriftelijke instructies) beschikt de student over alle informatie die hij nodig heeft om zich op de toets voor te bereiden, c.q. de toets te maken.

NCOI beschikt op hogeschoolniveau over een Centrale Examencommissie. Een aantal taken is gedelegeerd aan Examencommissies die zijn ingericht naar een achttal domeinen bestaande uit een clustering van verwante opleidingen. Zij zijn conform de WHW verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de toetsing en examinering. NCOI heeft een 'Integraal Beheermodel Centrale Examencommissie' opgesteld dat het onterecht verstrekken van getuigschriften moet voorkomen. Deze werkwijze gaat uit van een principiële functie-technische rollenscheiding, vastgelegd beleid en regelingen, beheersbare processen en een risicogericht toezicht op basis van rapportages van tentamens, examinatoren en studenten.

Uitvoering van het toetsbeleid door de opleiding

De Lerarenopleiding Geschiedenis geeft in haar toetsplan een schematisch overzicht met de tentamenvormen per module. Daaruit blijkt dat de opleiding een mix aan toetsvormen hanteert, waaronder digitale tentamens met meerkeuzevragen en open vragen, mondelinge tentamens, presentaties, (onderzoeks)verslagen, beroepsopdrachten, moduleopdrachten, portfolio-opdrachten, lesbezoeken en assessments.

De student krijgt in de modules (nieuwe) kennis en vaardigheden aangereikt. Aan het eind van iedere module toetst de opleiding in hoeverre de student de algemene leerdoelen (als afgeleide van de kennisbases en de eindkwalificaties) beheerst.

In de dekkingsmatrix - onderdeel van het toetsplan - heeft de opleiding de koppeling tussen de toetsen en de eindkwalificaties en de kennisbases (kennis- en vaardighedencomponent) inzichtelijk gemaakt.

De studenten moeten tijdens de modules de theorie aan de praktijk koppelen door in de onderwijspraktijk opleidingsspecifieke opdrachten uit te voeren. Voorbeelden hiervan zijn het maken van lessen(series) over Grieken en Romeinen met inzet van film- en digitale beelden, een les waarin de student differentieert op niveau en leerstijl van de leerlingen, het ontwikkelen van toetsen en beoordelingsmodellen behorend bij de les(sen), het organiseren van een excursie over het onderwerp Renaissance, ontdekkers en hervormers, het opzetten van een historisch onderzoek dat leerlingen moeten uitvoeren.

Per module krijgen de studenten twee portfolio-opdrachten. De opleiding benut deze portfolio-opdrachten met name om specifieke kennis en vaardigheden op het terrein van bijvoorbeeld pedagogisch en vak(didactisch) handelen, samenwerking en reflectie (in de praktijk) te toetsen. Het auditteam geeft de opleiding in overweging ook theorie over vakdidactiek te gaan toetsen in de moduletoets, waarmee ze zorgt voor integratie tussen vakinhoud en vakdidactiek in deze toets.

De uitwerking van de portfolio-opdrachten nemen de studenten op in hun portfolio. Dit portfolio wordt thans per fase beoordeeld en niet meer alleen aan het einde van de propedeuse en bij het afronden van de opleiding, zoals dat voorheen het geval was. Daarmee zorgt de opleiding ervoor dat zij indien nodig studenten tijdig(er) kan bijsturen.

Daarnaast worden de studenten regelmatig formatief en een aantal malen summatief beoordeeld in de praktijk, waarbij de student een les in zijn eigen vak moet verzorgen.

Eén à tweemaal per jaar beoordeelt de portfolio-begeleider de student formatief. Dat doet hij in samenspraak met de begeleider op de stage-/werkplek, die daarbij een adviserende rol heeft.

De summatieve beoordeling heeft de vorm van een assessment. Daarvoor bezoeken twee onafhankelijke assessoren, die de student niet hebben begeleid, aan het einde van de propedeuse en aan het einde van de studie o.a. een les van de student. (Zie verder het kopje 'afstuderen'.)

De opleiding mag niet deelnemen aan de Landelijke Kennisbasistoets (LKT). NCOI is daarover in gesprek met 10voordeleraar. Wanneer het Ministerie van OC&W hiervoor toestemming zou verlenen, stimuleert het auditteam de opleiding Geschiedenis aan de LKT mee te gaan doen.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding Geschiedenis (al dan niet samen met de andere (leraren)opleidingen van NCOI) verbetermaatregelen neemt o.a. op basis van evaluaties.

Zo onderzoeken de lerarenopleidingen momenteel of met ingang van 2018-2019 de portfolio-opdrachten als onderdeel van de toetsing bij de modules kunnen worden geïntegreerd. Op deze manier kan meer recht gedaan worden aan de inspanningen van de student en vindt specifieke beoordeling van elke portfolio-opdracht plaats. In het portfolio komt de focus dan meer te liggen op de (persoonlijke) ontwikkeling van de student in relatie tot de beheersing van de SBL-competenties. Het auditteam is van oordeel, dat dit een goed initiatief is. Daarmee zorgen de opleidingen ervoor dat i) de student de opdracht meteen uitvoert en niet uitstelt tot het einde van het studiejaar, ii) dat de beoordelaar – indien nodig – de gelegenheid heeft de student tijdig bij te sturen en iii) dat het portfolio overzichtelijker wordt. Het auditteam zag nog geen eindportfolio's van de opleiding Geschiedenis, maar hij trof portfolio's van afstudeerders van andere lerarenopleidingen aan die zo omvangrijk waren, dat het voor de beoordelaar lastig was om goed zicht te blijven houden op de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van de betreffende student.

Zoals al in de inleiding is vermeld, heeft de opleiding na de eerste visitatie in 2014 voor alle modules die met een moduleopdracht worden afgerond en voor alle portfolio-opdrachten de formulering van de opdracht aangescherpt. Hiermee is voor alle betrokkenen duidelijk i) wat de student moet inleveren, ii) hoe de student de opdracht moet uitvoeren en iii) hoe de opdracht

is opgebouwd, gekoppeld aan de stappen die de student moet doorlopen. Daarnaast heeft de opleiding bij de portfolio-opdrachten de koppeling tussen algemene leerdoelen, eindkwalificaties en beheersingsindicatoren expliciet gemaakt voor de student en de beoordelaar. Voor de student én examinerator is nu helder waarop de student beoordeeld moet worden. De opleidingen leggen nu nog de laatste hand aan een beoordelingsformulier met een aantal rubrics. (Zie onder het kopje 'examencommissie' en 'afstuderen'.)

Vanaf cohort 2016-2017 neemt NCOI schriftelijke tentamens met meerkeuzevragen digitaal af. Hierdoor kan een student zijn toets op meerdere plaatsen in Nederland en op een eigen te kiezen tijdstip afleggen. Dit is binnen het huidige programma van Geschiedenis niet van toepassing. Vanwege goede ervaringen met dit digitaal examineren gaat de opleiding met ingang van 2017-2018 wel tentamens met open vragen digitaal toetsen. Voor deze digitale tentamens heeft de opleiding een toetsitembank ingericht met minimaal 3 items per leerdoel en beoordelingsindicator.

Nadat de drie nieuwe bekwaamheidseisen in september 2017 landelijk zijn vastgesteld, is een projectgroep van de tweedegraadslerarenopleidingen van NCOI gestart met de nadere uitwerking van deze bekwaamheidseisen. Het streven is dat de kernteams van de opleidingen zo snel mogelijk aan de slag kunnen met een vertaling naar het curriculum en de toetsen. Dat acht het auditteam belangrijk. Het auditteam adviseert de opleidingen kritisch te kijken naar de afbakening van de competenties/bekwaamheidseisen. Bij de omschrijvingen van de huidige SBL-competenties zag het auditteam namelijk op een aantal plekken passages die niet spoorden met de betreffende competentie. Deze passages hadden aan een andere SBL-competentie gekoppeld moeten zijn.

Voor het overige heeft de opleiding Geschiedenis recent geen aanpassing gedaan wat betreft de toetsvormen van modules. Wel is de opleiding voornemens in 2018-2019 de module Groepsdynamica en Klassenmanagement te verplaatsen van de tweede naar de eerste fase.

Eigen waarneming toetsen auditteam

Geschiedenis

Het auditteam heeft ook zelf een steekproef van toetsen en beoordelingsformulieren van de opleiding Geschiedenis uit het eerste studiejaar (fase 1)¹ bekeken. Het auditteam is van oordeel, dat de vakinhoudelijke kennis die de opleiding in de tijdvakspecifieke toetsen (Prehistorie, oude beschaving en klassieke oudheid, Middeleeuwen) toetst over het algemeen relevant is voor de onderwijspraktijk. De toetsen sluiten voldoende aan bij de geformuleerde leerdoelen en de lesstof. Het auditteam zag zowel vragen die om reproductie vragen als vragen die om inzicht en redenering vragen. Dat vond het auditteam een sterk punt. De vragen hadden voldoende niveau en er was ook voldoende evenwicht tussen beide type vragen binnen een toets.

Een enkele vraag of leerdoel zou het auditteam anders i.c. beter toetsbaar formuleren. De omschrijving 'de student moet kunnen *onderzoeken*..' is in de ogen van het auditteam niet goed toetsbaar. De opleiding is echter nog volop bezig om na een eerste afname de toetsen, antwoordmodellen, criteria et cetera bij te stellen.

Bij de schriftelijke toetsen zaten duidelijke en specifieke antwoordmodellen en was ook duidelijk hoe het cijfer tot stand komt. Bij het mondelinge tentamen zag het auditteam geen uitwerking in een weging. Daarbij was de totstandkoming van het cijfer dat een van beide studenten kreeg toegekend moeilijk te volgen. De opleiding neemt op dit vlak inmiddels verbetermaatregelen. (Zie onder het kopje 'examencommissie'.)

¹ Zoals al in de inleiding is vermeld, zaten er ten tijde van de audit alleen in de eerste fase van de opleiding studenten.

Examencommissie tweedegraadslerarenopleidingen NCOI

Naast de Centrale Examencommissie kennen de bachelor lerarenopleidingen en de masteropleiding Onderwijskunde een gezamenlijke examencommissie voor het domein Onderwijs, die net als de Centrale Examencommissie actief optreedt. In deze commissie heeft vanuit elke opleiding een afgevaardigde zitting.

Tijdens de audit is gebleken dat de commissie een duidelijke visie heeft op het toetsen. Ze wenst geen afvinkcultuur, maar wil dat de examinatoren holistisch toetsen en beoordelen. Dit heeft het auditteam duidelijk teruggezien en gehoord tijdens de audit. Deze visie is ook in lijn met de visie van NCOI.

De commissie ziet er actief op toe dat de examinatoren de opgestelde richtlijnen voor het toetsen en beoordelen opvolgen en spreekt examinatoren erop aan indien zij niet conform de gemaakte afspraken handelen. Een voorbeeld hiervan is het niet of te summier onderbouwen van het oordeel op het beoordelingsformulier. Het auditteam trof dergelijke beoordelingsformulieren bij tussentijdse en eindtoetsen aan. De commissie verzekerde het auditteam dat dit nu niet meer kan voorkomen.

De examencommissie heeft een duidelijke onderzoeksagenda. Op deze agenda stond/staat o.a. de evaluatie van de toetsitembank, het nemen van een steekproef van ingevulde beoordelingsformulieren en het zorgen voor holistische rubrics op de beoordelingsformulieren van de moduleopdrachten en het portfolio. Met dit laatste aspect is een werkgroep aan de slag gegaan, nadat was gebleken dat er op deze formulieren geen criteria vermeld stonden. De werkgroep zal ervoor zorgen dat deze rubrics in het komend studiejaar 2018-2019 in alle online opdrachten zijn opgenomen. Dat acht het auditteam een belangrijke vervolgstap, daar de ingevulde beoordelingsformulieren nu weinig transparant zijn in de totstandkoming van het uiteindelijke cijfer.

Tijdens de audit is ook gesproken over de vrijheid die opleidingen hebben om kennis te toetsen. De examencommissie heeft richtlijnen opgesteld – tijdsloten - voor de duur van een schriftelijk tentamen met multiplechoice- en open vragen en de duur van een mondeling tentamen. Het auditteam heeft kennisgenomen van deze tijdsloten en raadt de examencommissie aan nog eens kritisch te kijken naar de betrouwbaarheid van het tijdslot van het mondeling tentamen, omdat een uur voor een presentatie door de student en criterium gericht interview te kort is in vergelijking met de schriftelijke kennistoetsen.

Afstuderen

De opleiding bepaalt het eindniveau aan de hand van:

- de scriptie – een afstudeeronderzoek van 14 EC - waarin de student moet aantonen dat hij over onderzoekend vermogen beschikt zoals dat van een afgestudeerde leraar Geschiedenis wordt verwacht. De probleemstelling moet qua niveau en oriëntatie passend zijn bij de eindkwalificaties van de opleiding en moet een vakdidactisch vraagstuk omvatten. Met ingang van 2017 zijn de tweedegraadslerarenopleidingen een pilot gestart waarbij twee examinatoren in plaats van één het onderzoeksvoorstel beoordelen. Het auditteam complimenteert de opleidingen met deze duidelijke go/no go stap. Hiermee zorgen ze ervoor dat de student pas mag starten als het voorstel van goede kwaliteit is. Daarmee voorkomen de opleidingen dat de studenten gedurende het onderzoekstraject het voorstel nog moeten bijstellen; iets waar sommige scriptiebegeleiders tot nu toe soms van uitgingen. Bij de eindbeoordeling zijn - conform het zogenoemde 'vierogenprincipe' - twee examinatoren betrokken: de scriptiebegeleider en een tweede onafhankelijke beoordelaar. Zij beoordelen onafhankelijk van elkaar aan de hand van een set criteria of de student voldoet. De scriptie moet ook in correct Nederlands zijn opgesteld, niveau 4F;
- het portfolio fase 4 (*het opleidingsportfolio in de oude curriculum*), waarin de student het eindniveau van de eindkwalificaties/ de startbekwaamheidseisen moet aantonen aan de hand van bewijsmateriaal. Dit bewijsmateriaal bestaat uit minstens drie verschillende bewijsstukken per eindkwalificatie, een uitwerking van de persoonlijke onderwijsvisie van de student, zijn visie op het vak en beroepsethiek, een reflectie op de kernopgaven en op het beroep van leraar Geschiedenis, in de onderwijspraktijk uitgevoerde portfolio-opdrachten en de verslaglegging van het leerproces van de student door zijn begeleiders vanuit de

opleiding en de stage-/werkplek. De geleverde bewijsstukken in het portfolio's - ook die van de eerdere fasen 1, 2 en 3 - moeten voldoen aan de zogenoemde VRAAK-criteria: Variatie, Relevantie, Authenticiteit, Actualiteit en Kwantiteit. Het auditteam acht deze criteria helder voor alle betrokkenen.

Het portfolio wordt beoordeeld door een onafhankelijk examiner. Ook bij het portfolio geldt de eis van correct gebruik van het Nederlands op 4F niveau.

Zoals al hierboven is beschreven, overwegen de opleidingen de portfolio-opdrachten los te koppelen van het portfolio;

- het assessment, dat ter afsluiting van de opleiding door twee assessoren wordt afgenomen op de werk-/stageplek van de student. Ook hierbij hanteert de opleiding het 'vierogenprincipe'. De student mag pas op voor dit assessment als zijn scriptie en portfolio met een voldoende zijn beoordeeld. De student bereidt voor dit assessment een proefles voor, die de assessoren bijwonen en beoordelen. Daarna volgt een afsluitend criterium-gericht interview. Het auditteam heeft tijdens de audit geconstateerd, dat er onder de assessoren verschillen bestaan in hun visie op deze laatste proeve van bekwaamheid en de uitvoering daarvan. Het auditteam stelde de vraag wat de student nog moet laten zien, wanneer de scriptie en het portfolio van de student al als voldoende zijn beoordeeld en de student in zijn portfolio al bewijzen heeft opgenomen over de beheersing van zijn competenties. Kan een student dan nog zakken voor zijn assessment of is dit louter een formaliteit? Het auditteam adviseert de opleiding nogmaals na te denken over de functie van het assessment en de assessoren daarover duidelijke richtlijnen mee te geven.

NCOI betreft ook de Academic Board en lectoren en de leden van de werkveldcommissie bij het beoordelen van het gerealiseerd niveau van de studenten. Zo hebben de lector HBO Master Onderwijskunde en een van de leden van de Academic Board naar alle scripties van de reeds afgestudeerde studenten van de tweedegraadslerarenopleidingen gekeken. Daaruit kwam naar voren dat studenten met name moeite hebben met het formuleren van de probleemstelling en het relateren van de onderzoeksmethode aan de probleemstelling.

De Academic Board en de lectoren hebben van NCOI de opdracht gekregen voor alle betrokkenen duidelijkheid te creëren over 'het onderzoekend vermogen' in de verschillende domeinen en niveaus en het beoordelen daarvan. Het eindresultaat wordt eind 2017 verwacht, zodat alle opleidingen van NCOI de uitkomst in het studiejaar 2018-2019 in hun onderwijs kunnen verwerken.

Ook de werkveldcommissie kijkt tijdens bijeenkomsten steekproefsgewijs naar scripties. Omdat het portfolio en het assessment een belangrijke bijdrage hebben in de beoordeling van het eindniveau, is NCOI voornemens de leden van de werkveldcommissie één keer per jaar te vragen of het gerealiseerde niveau in de portfolio's het niveau is dat ze van de studenten verwachten in de beroepspraktijk.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel, dat de lerarenopleidingen van NCOI ervoor zorgen dat zij ook van belangrijke stakeholders – Academic Board, lector en werkveldvertegenwoordigers – essentiële informatie krijgen

Weging en Oordeel

De opleiding toetst over het algemeen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze of de student de beoogde leerdoelen en prestatie-indicatoren heeft behaald. De toetsen die het auditteam inzag waren van voldoende tot goede kwaliteit.

De Centrale Examencommissie en de examencommissie van het domein Onderwijs vervullen een stevige rol. Zij bewaken actief de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en nemen waar nodig/gewenst aantoonbaar maatregelen.

Het auditteam ziet nog wel enkele ontwikkelpunten, waar de opleiding al deels mee bezig is, waaronder het vermelden van beoordelingscriteria in de vorm van een rubric op de beoordelingsformulieren van de moduleopdrachten en het portfolio.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de lerarenopleiding Geschiedenis voldoet aan de eisen van standaard 10.

3.2. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Algemeen

<i>Niet van toepassing.</i>

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerde niveau binnen de opleiding Geschiedenis

Ten tijde van de audit waren er nog geen studenten afgestudeerd aan de opleiding. Alle 4 studenten zaten nog in fase 1. Om zich een eigenstandig oordeel te vormen over het tot nu toe gerealiseerde niveau van de studenten, heeft het auditteam een selectie van gemaakte tussentijdse toetsen bestudeerd van de 2 studenten die het verste waren in fase 1. Het auditteam bekeek een mondeling examen over Geschiedenisonderwijs in Nederland en drie digitale toetsen met open vragen over respectievelijk de modules i) Prehistorie, beschavingen en klassieke oudheid, ii) Middeleeuwen en iii) Theoretische Geschiedenis. Het auditteam heeft de door de studenten gemaakte digitale toetsen niet kunnen inzien. Zoals onder standaard 10 is beschreven, achtte het auditteam de toetsen passend bij de leerdoelen en het niveau van fase 1. Uit de beoordelingsformulieren van het mondelinge examen blijkt dat de studenten ruim voldoende tot goed hebben gescoord in dit examen.

Weging en Oordeel

Het auditteam kan nog niet tot een oordeel komen, daar er nog geen afgestudeerden zijn en de huidige studenten zich pas aan het begin van de opleiding bevinden. Het auditteam heeft er evenwel op basis van alles wat hij tijdens deze audit heeft gezien en gehoord – ook bij de andere NCOI-tweedegraadslerarenopleidingen – vertrouwen in dat de opleiding ervoor zorgt dat de eindwerken van studenten die over een paar jaar afstuderen laten zien dat die studenten het niveau van startbekwame leraar Geschiedenis hebben bereikt. Het auditteam acht het raadzaam om op het moment dat er voldoende eindwerken van deze opleiding beschikbaar zijn, deze eindwerken te laten beoordelen op het gerealiseerde eindniveau. Gezien de fase waarin de huidige studenten zich nu bevinden, zal dat niet eerder kunnen plaatsvinden dan in de visitatie voor de volgende accreditatie en mogelijk zelfs pas daarna.

4. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam is positief over hetgeen de lerarenopleiding Geschiedenis tijdens de audit heeft laten zien over de kwaliteit van het toetsen en beoordelen. De opleiding heeft goed zicht op wat er gebeurt en nog moet gebeuren, is zelfkritisch en neemt waar nodig verbetermaatregelen. Daarvan zag en hoorde het auditteam duidelijke voorbeelden. Maar het auditteam ziet ook nog ontwikkelpunten. De opleiding is daar deels al mee bezig.

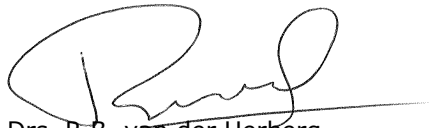
Een van de auditoren in het kernteam was voorzitter van het auditteam van de toets nieuwe opleiding in 2014 en 2015. Hij constateerde dat de opleiding sinds die tijd een flinke kwaliteitsslag heeft gemaakt.

De examencommissie speelt een actieve rol in de bewaking van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding heeft voldaan aan de eisen van standaard 10

Voor standaard 11 kan het auditteam nog niet tot een oordeel komen over het gerealiseerde niveau. Het auditteam heeft er evenwel vertrouwen in dat de opleiding ervoor zorgt dat de eindwerken van studenten die in de komende jaren afstuderen laten zien dat die studenten het niveau van startbekwame leraar Geschiedenis hebben bereikt.

Den Haag, 23 januari 2018,

Drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

5. AANBEVELINGEN

Het panel geeft de opleiding naar aanleiding van de uitgevoerde audit in de kern de volgende aanbevelingen mee:

- Het auditteam ondersteunt het idee van de opleiding om de portfolio-opdrachten los te koppelen van het portfolio en adviseert de opleiding deze opdrachten inderdaad te gaan beoordelen bij de modules.
- Het auditteam geeft de opleiding in overweging ook theorie over vakdidactiek te gaan toetsen in de moduletoets, waarmee ze zorgt voor integratie tussen vakinhoud en vakdidactiek in deze toets.
- Het auditteam raadt de examencommissie aan nog eens kritisch te kijken naar de betrouwbaarheid van het tijdslot van het mondeling tentamen in vergelijking met de schriftelijke kennistoetsen.
- Het auditteam adviseert de opleiding nogmaals na te denken over de functie van het (eind)assessment en de assessoren daarover duidelijke richtlijnen mee te geven.
- Het auditteam adviseert de opleidingen kritisch te kijken naar de afbakening van de competenties/bekwaamheidseisen en ervoor te zorgen dat de uitgewerkte passages sporen met elke bekwaamheidseis. Dat is van groot belang bij de toetsing van de bekwaamheidseisen.
- Het auditteam beveelt de opleiding Geschiedenis aan nog een keer de schriftelijke toetsen van fase 1 na te lopen en te verifiëren of alle vragen en leerdoelen toetsbaar zijn geformuleerd.

BIJLAGE I Programma, werkwijze en beslisregels

Tussentijdse beoordeling

Hogeschool NCOI

Programma locatiebezoek vrijdag 15 december 2017

**Locatie: BCN (eigen vestiging NCOI)
Daltonlaan 100
3584 BJ UTRECHT**

Panel Hobéon

- Dhr. Drs. R.B. van der Herberg, voorzitter
 - Dhr. Prof. Dr. T. Wubbels
 - Mw. Drs. J. Bolding, vakdeskundige gezondheidszorg en welzijn
 - Dhr. Drs. H.C. Diederiks, vakdeskundige aardrijkskunde
 - Mw. Prof. Dr. C.A.M. van Boxtel, vakdeskundige geschiedenis
 - Dhr. Prof. Dr. F. Kuiken, vakdeskundige Nederlands
 - Dhr. Drs. A.A. Pormes, vakdeskundige maatschappijleer
 - Dhr. S. Postulart, student-lid

 - Mw. G.C. Versluis, secretaris

 - Mw. Drs. I.M. Otto, toehoorder
-

08.15 – 09.00 uur Vooroverleg panel en bekijken materiaal (besloten)

09.00 – 09.30 uur Sessie 1 – Gesprek directie en management

- Mw. J. (José) Smit BBA, directeur Opleidingsmanagement
- Mw. Mr. M. (Martine) Pieters, directeur Governance, Compliance en Risk
- Mw. L. (Linda) van Reenen – van Kampen BBA, manager Hoger Onderwijs
- Mw. Drs. I. (Irma) Kolkman, kwaliteitsmanager

09.30 – 09.45 uur Korte pauze panel (besloten)

09.45 – 10.30 uur Sessie 2 – Gesprek kernteam, ontwikkelaars, begeleiders en examinatoren LO Nederlands en examinatoren pedagogisch didactische modules (generiek – voor alle LO opleidingen)

- Mw. L. (Loes) Rosendaal MSc, opleidingscoördinator en lid kernteam LO Nederlands
- Dhr. Drs. J. (Jacob) Eikelboom, kerndocent, lid kernteam, examiner, portfoliobeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar en assessor
- Dhr. B. (Bas) van Eerd MA, lid kernteam, ontwikkelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar en assessor
- Mw. Drs. C.M.E. (Carla) Balvers, portfoliobegeleider en –beoordelaar, assessor, examenontwikkelaar en examiner

- Mw. Drs. M.E. (Monique) Bekker, examinator pedagogisch-didactische modules en assessor (generiek)
- Dhr. Drs. J. (Jan) Vis, examinator (beoordelaar) pedagogisch-didactische modules

10.30 – 10.45 uur *Korte pauze panel (besloten)*

10.45 – 11.30 uur Sessie 3 – Gesprek kernteam, ontwikkelaars, begeleiders en beoordelaars LO geschiedenis

- Mw. A. (Amber) Spelbrink MA, opleidingscoördinator en lid kernteam LO geschiedenis
- Dhr. Drs. A. (Aron) Borger, kerndocent, lid kernteam, docent, ontwikkelaar, portfoliobeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar en assessor
- Dhr. Drs. B. (Bas) van der Meijden, lid kernteam, docent en (examen)ontwikkelaar
- Dhr. Drs. G. (Gerrit) van der Meulen, lid kernteam en (examen-) ontwikkelaar

11.30 – 11.45 uur *Korte pauze panel (besloten)*

11.45 – 12.30 uur Sessie 4 – Gesprek kernteam, ontwikkelaars, begeleiders en beoordelaars LO aardrijkskunde

- Mw. A. (Annelies) Gosman BBA, opleidingscoördinator en lid kernteam LO aardrijkskunde
- Dhr. Drs. G. (Gerhard) van der Pot, kerndocent, lid kernteam, docent, ontwikkelaar, portfoliobeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar en assessor
- Dhr. Drs. C. (Kees) de Heus, lid kernteam, docent en ontwikkelaar
- Dhr. Dr. R.F. (Rob) Houtgast, lid kernteam, docent, (examen-) ontwikkelaar en assessor
- Dhr. Drs. G.C. (Gerhard) Akkerman, docent, (examen)ontwikkelaar, portfoliobeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar, examenbeoordelaar en assessor

12.30 – 13.45 uur *Werklunch panel (besloten)*

13.45 – 14.30 uur Sessie 5 – Gesprek kernteam, ontwikkelaars, begeleiders en beoordelaars LO maatschappijleer

- Mw. L. (Loes) Rosendaal MSc, waarnemend opleidingscoördinator en lid kernteam LO maatschappijleer
- Mw. Drs. S. (Suzanne) Rockland, kerndocent, lid kernteam, docent, ontwikkelaar, portfoliobeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar en assessor
- Mw. Drs. C. (Carla) Bloemhof, lid kernteam, docent, examenbeoordelaar, portfoliobeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar en assessor
- Dhr. Drs. A. (Aron) Borger, docent, (examen)beoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar
- Dhr. Drs. K. (Jeroen) van der Laan MEd, docent, examenbeoordelaar, portfoliobeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar

14.30 – 14.45 uur *Korte pauze panel (besloten)*

- 14.45 – 15.30 uur Sessie 6 – Gesprek kernteam, ontwikkelaars, begeleiders en beoordelaars LO gezondheidszorg en welzijn**
- Mw. K.M. (Kathelijn) Mulders BA, opleidingscoördinator en lid kernteam LO gezondheidszorg en welzijn
 - Mw. Drs. M.E. (Monique) Bekker, lid kernteam, docent, (examen)ontwikkelaar, portfoliobeoordelaar, examenbeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar en assessor
 - Mw. Drs. M.L.L. (Marlies) de Jong – Voeten, lid kernteam, docent, ontwikkelaar, portfoliobeoordelaar, examenbeoordelaar, afstudeerbegeleider en –beoordelaar en assessor
 - Mw. B.M.P.J. (Benedicte) Taks MSc, docent, ontwikkelaar, portfoliobegeleider en examiner
 - Mw. W.J. (Helma) Klein Nagelvoort, Bed, portfoliobegeleider
- 15.30 – 15.45 uur Korte pauze panel (besloten)*
- 15.45 – 16.30 uur Sessie 7 – Gesprek examencommissie en borging**
- Dhr. Prof. Dr. M. (Martin) Mulder, lid Academic Board
 - Dhr. J.A.J. (Justus) van Ebbenhorst Tengbergen MBA, voorzitter centrale examencommissie, directeur Kwaliteit en Innovatie
 - Mw. S.M. (Sonja) Peters MA, waarnemend voorzitter examencommissie domein onderwijs
 - Dhr. J. (Jan) Bielsma Bed, lid examencommissie domein onderwijs
 - Mw. C.M. (Christine) van Halm MSc, lid examencommissie domein onderwijs
 - Mw. G.E. (Gerda) Swank MSc, lid examencommissie domein onderwijs
- 16.30 – 16.45 uur Bepalen pending issues panel (besloten)**
- 16.45 – 17.00 uur Eventueel extra gesprek management*
- 17.00 – 17.45 uur Interne terugkoppeling panel (besloten)**
- 17.45 – 18.00 uur Terugkoppeling door panel naar management**
- Mw. J. (José) Smit BBA, directeur Opleidingsmanagement
 - Mw. Mr. M. (Martine) Pieters, directeur Governance, Compliance en Risk
 - Dhr. J.A.J. (Justus) van Ebbenhorst Tengbergen MBA, voorzitter centrale examencommissie, directeur Kwaliteit en Innovatie
 - Mw. L. (Linda) van Reenen – van Kampen BBA, manager Hoger Onderwijs
 - Mw. Drs. I. (Irma) Kolkman, kwaliteitsmanager

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde “Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs” van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 10 of 11 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en 5 standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en 5 standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.

BIJLAGE II Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie Tussentijdse beoordeling (TB) HBO Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Geschiedenis
- Onderwijs- en examenregeling – OER
- Overzicht van het ingezette personeel (freelance professionals betrokken bij toetsing en examinering)
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Toetsplan HBO Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Geschiedenis
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen
- Jaarverslagen examencommissie

Het auditpanel heeft van de volgende studenten een palet van tussenproducten bekeken ²:

Geschiedenis

Aantal	Studentnummer	studiejaar
1	4589163	Fase 1
2	1201079	Fase 1

² Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE III Overzicht auditpanel

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam (inclusief titulatuur)	Korte functiebeschrijvingen
Dhr. drs. R.B. van der Herberg (voorzitter)	De heer Van der Herberg is partner bij Hobéon. Hij heeft een ruime ervaring met audits in het voortgezet en hoger onderwijs; voorheen rector van een grote onderwijsorganisatie.
Prof. dr. T. Wubbels (generiek lid auditteam)	De heer Wubbels is emeritus-hoogleraar onderwijswetenschappen Universiteit Utrecht en nauw verbonden geweest aan de faculteit Sociale Wetenschappen en opleidingen op het terrein van Educatie & Pedagogiek. Strategische thema's waren education for learning societies en (fundamenteel) onderzoek.
Prof. Dr. C.A.M. van Boxtel (vakdeskundige)	Mevrouw Van Boxtel is Hoogleraar Vakdidactiek, in het bijzonder Geschiedenisonderwijs en directeur Landelijk Expertisecentrum Mens- en Maatschappijvakken
Drs. H.C. Diederiks (vakdeskundige)	De heer Diederiks is als vakdidacticus Aardrijkskunde werkzaam op de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen en als docent en beleidsmedewerker onderwijs bij de faculteit Ruimtelijk Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen.
Drs. A.A. Pormes (vakdeskundige)	De heer Pormes is vakdidacticus maatschappijleer en maatschappijwetenschappen en Voorzitter Landelijk Overleg Opleiders Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen.
Prof. Dr. F. Kuiken (vakdeskundige)	De heer Kuiken is wetenschappelijk directeur van het Instituut voor Nederlands Taalonderwijs en Taaladvies (INTT), Universiteit van Amsterdam en bijzonder hoogleraar Nederlands als tweede taal en Meertaligheid, Leerstoelgroep Nederlandse Taalkunde, Universiteit van Amsterdam.
Drs. J. Bolding (vakdeskundige)	Mevrouw Bolding is projectleider Utrechts Meester Docent, docent Master Leren en Innoveren en teamleider lerarenopleiding omgangskunde aan de Hogeschool Utrecht.
S. Postulart (studentlid)	De heer Postulart is student Tweedegraads Lerarenopleiding Nederlands bij Hogeschool Utrecht. Hij is daarnaast studentassistent bij het Team Studentparticipatie van de HU-dienst Onderwijs, Onderzoek & Studentzaken en Vicevoorzitter van de Instituutsraad Archimedes
Mevr. G.C. Versluis (secretaris)	Mevrouw Versluis is senior-adviseur bij Hobéon. Gecertificeerd secretaris sinds 2010.

Op 7 augustus 2017 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de tussentijdse beoordeling van de hbo-bacheloropleidingen B leraar vo 2e graad Geschiedenis, B leraar vo 2e graad Aardrijkskunde, B leraar vo 2e graad Maatschappijleer, B leraar vo 2e graad Nederlands, B leraar vo 2e graad Gezondheidszorg & Welzijn deeltijd en dual van Hogeschool NCOI, onder het nummer 005918.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. Met deze verklaring onderschrijven de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl